

Nieuwsbrief Natura 2000

februari 2010

Items in dit nummer:

- Column Susan Bonekamp - Staatsbosbeheer
- Provinciaal
- Landelijk: Natura 2000 symposium
- Samenwerken – Programmadirectie Natura 2000
- In the picture... Ravon
- In gesprek met...Meine Bruinsma, Regiebureau Natura 2000
- Natura 2000 in 2050 volgens Dick Bal, Ministerie van LNV

Voorwoord

Jacqueline Jonkers

In de Tweede Kamer krijgt minister Verburg er flink van langs. Of men vindt dat ze niet genoeg vaart maakt in het dossier Natura 2000, of men wil juist dat ze op haar schreden terugkeert en de bescherming van natuurgebieden versoepelt. SGP-voorman Bas van der Vlies diende een motie in met het verzoek te “hernemen”, oftewel nog eens goed nadenken en dan de zaak misschien wel eens anders aanpakken. Op de werkvloer van DLG-Zuid kunnen we niet zoveel met dit soort berichten. Met de belangengroeperingen, Staatsbosbeheer en de Provincies Noord-Brabant en Limburg blijven we gewoon aan de slag om de beheerplannen af te maken, ook nu het kabinet Balkenende IV ter ziele is.

Ik wens u veel leesplezier en dank allen die ook nu weer wilden meewerken aan de aflevering van onze nieuwsbrief.

Jacqueline Jonkers

Column

Op reis

In een tijd van strakke deadlines, soms moeizame gebiedsprocessen en kritische publiciteit rondom Natura 2000 wil ik jullie graag mee op reis nemen. Afgelopen week heb ik het concept beheerplan voor de Peelgebieden gelezen. Eén van mijn taken als projectleider beheerplannen bij de concernstaf van Staatsbosbeheer, is er op toe te zien dat het beheerplan voldoet aan de eisen die LNV stelt. Daarnaast stelt Staatsbosbeheer zich tot doel, ervoor te zorgen dat de ecologische onderdelen van het plan van goede kwaliteit zijn. Terwijl ik mij verdiep in de instandhoudingsdoelstellingen van de Peelgebieden denk ik terug aan het bezoek wat ik een tijd geleden aan de Groote Peel bracht. Het was een stormachtige herfst dag met wind en regen. Vanuit het bezoekerscentrum zwierven we door het lege landschap van de Peel. Wat is er heerlijker dan je over te leveren aan wind en regen en zo de natuur te beleven. In je regenpak een goed gesprek voeren of lekker leeg-waaien.

Verderop in het beheerplan lees ik dat de Peelgebieden aantrekkelijk zijn voor overnachtende kraanvogels. Dat neemt me mee naar een reis die ik maakte tijdens mijn studie naar het eiland Hiiumaa in Estland. Ik zal nooit het geluid van de duizenden overvliegende kraanvogels vergeten. Kent u dit prachtige, haast sprookjesachtige geluid? Ook in Estland op Hiiumaa wordt gewerkt aan Natura 2000.

Ik kan nog wel even doorgaan met het opsommen van mijn natuurervaringen in Natura 2000 gebieden, maar ik denk dat ik u beter in uw eigen herinneringen kan laten verzinken. Dit soort ervaringen zorgen er bij mij voor dat ik me weer realiseer waarom ik me zo graag inzet voor de natuur.

Het is belangrijk dat we kunnen blijven genieten van de natuur, niet alleen tijdens vakanties buiten Nederland maar ook dichtbij huis.

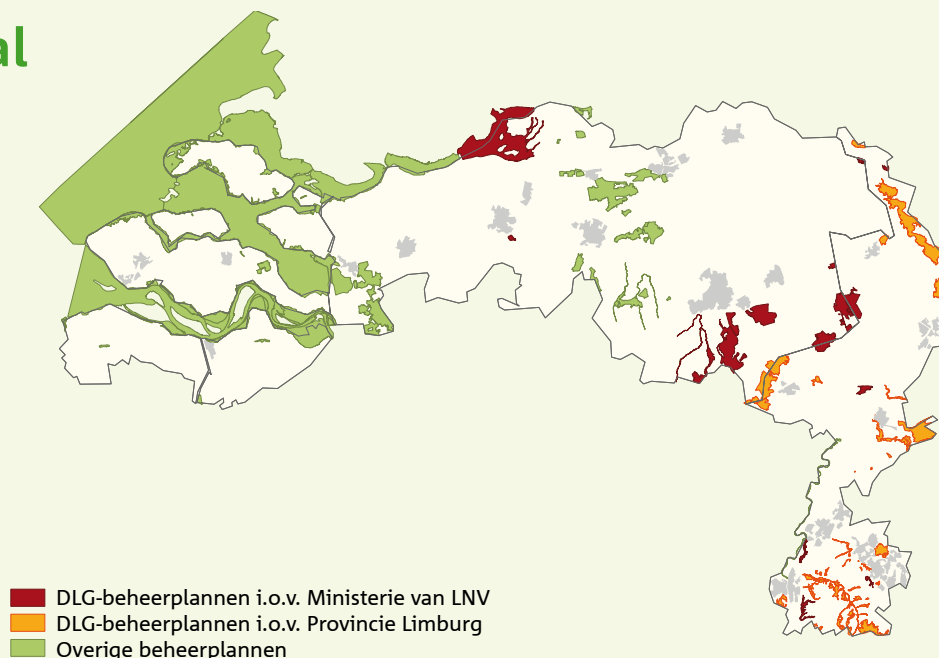
Natura 2000 helpt ervoor te zorgen dat mijn dochter later ook de kraanvogels in Nederland kan horen. Ik zal haar dan vertellen over mijn reis naar de natuurgebieden in Estland waar ze misschien vandaan komen vliegen.

Ga naar buiten en geniet!

Susan Bonekamp
Projectleider Natura 2000 beheerplannen
Staatsbosbeheer concernstaf

Provinciaal

Biesbosch

Even voorstellen: Jeroen Bijleveld, procesmanager Biesbosch

Begin dit jaar heeft Carla van Egmond haar functie als procesmanager voor het Natura 2000-gebied Biesbosch overgedragen aan Jeroen Bijleveld. Jeroen werkt sinds 2008 voor Dienst Landelijk Gebied in de regio Zuid. Zijn rol als programmamanager voor de Robuuste Ecologische Verbindingszone Nieuwe Hollandse Waterlinie, sluit goed aan bij zijn nieuwe rol als procesmanager. Jeroen zal verantwoordelijk zijn voor de externe begeleiding van het op te stellen beheerplan.

Eerste klankbordgroepbijeenkomst Biesbosch

Op 9 maart a.s. vindt in Drimmelen de eerste klankbordgroepbijeenkomst Natura 2000 Biesbosch plaats. Het schrijfteam van DLG en Staatsbosbeheer is druk bezig met het opstellen van het beheerplan. De eerste hoofdstukken zijn in concept klaar. Uit de vele zienswijzen op het ontwerp aanwijzingsbesluit van dit Natura 2000-gebied, blijkt dat velen partijen nauw betrokken willen zijn bij het proces. De bijeenkomst zal een sterk interactief karakter hebben waarbij de leden volop de kans krijgen hun mening en visie over te brengen aan het schrijfteam.

Inloopavond 25 maart

Op 25 maart a.s. is er een inloopavond over het Natura 2000-gebied Biesbosch in bezoekerscentrum Drimmelen én Dordrecht. Vanaf 16.00 krijgen bezoekers de gelegenheid om kennis te maken met de doelen voor natuurbehoud van dit gebied. U krijgt allerlei informatie over het Natura 2000-gebied: Waarom de Biesbosch is aangewezen, wat dit betekent en hoe het beheerplan wordt gemaakt. Specialisten van Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden. Ook kunt u zich verder oriënteren aan de hand van kaarten en informatiemateriaal.

Plaats en tijd

De inloopavond is op 25 maart, en vindt tegelijkertijd plaats op twee locaties.

- Biesboschcentrum Dordrecht, Baanhoekweg 53, 3313 LP Dordrecht
- Bezoekerscentrum Drimmelen, Biesboschweg 4, 4924 BB Drimmelen

U kunt binnenlopen vanaf 16.00 tot 20.00 uur, koffie en thee staat voor u klaar.

Binnenkort vindt u meer informatie over deze inloopavond op de website www.natura2000beheerplannen.nl en via lokale en regionale kranten.

Werkatelier Vis

In de beheerplannen die Dienst Landelijk Gebied zuid in samenwerking met Staatsbosbeheer opstelt, willen we de best beschikbare kennis benutten. Wijsheid uit boeken is aardig, maar beter nog is het praten met de mensen die een Natura 2000-gebied van haver tot gort kennen. Of die hun sporen in de wetenschap hebben verdiend. Sinds 2007 organiseert Dienst Landelijk Gebied met regelmaat 'werkateliers' over een diersoort of een speciaal habitatype zoals kalkmoeras. Op 20 januari 2010 waren de vissen van de Biesbosch aan de beurt. Zo'n twintig personen uit de beroeps- en sportvisserij, (RAVON, Bureau Viridis, Federatie van Hengelsportvereniging Alm en Biesbosch, Visserijbedrijf Klop), de natuurclub Altenatuur, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap bogen zich met Dienst Landelijk Gebied over het rapport van Willie van Emmerik (Sportvisserij Nederland) en Henrik de Nie (onafhankelijk adviseur). Het voorkomen van negen vissoorten per deelgebied werd doorgenomen maar ook werd er al nagedacht welke maatregelen kunnen bijdragen aan de Natura 2000-doelstellingen en hoe je de visstand nog beter kan monitoren. Tijdens de lunch vroegen sommigen zich af waarom er geen vis werd geserveerd. Tja, dat was ook een goed idee, maar wat doe je dan bij de werkateliers voor vliegend hert en kamsalamander?

Leudal: Bevers hebben eind 2009 een poging ondernomen om een dam te bouwen in het Leudal. Helaas voor de bevers kon de dam door het geweld van de sneeuw (en daardoor veel afvoerend water) geen stand houden. Maar hierbij een leuke foto!

Landelijk

Werkconferentie Interbestuurlijk Regiebureau Natura 2000

'Natura 2000 heeft Buckler-imago'

De werkconferentie die het Interbestuurlijk Regiebureau Natura 2000 op 8 februari organiseerde, mondde uit in de Verklaring van Driebergen. Al snel werd duidelijk dat de hoogste prioriteit het actiepunt 'we gaan samen werken aan het verbeteren van het imago van Natura 2000' was. Henri Kool, directeur Programmadirectie Natura 2000 bij LNV, verwoordde het dilemma ter plekke als volgt: 'we hebben een positioneringsprobleem want Natura 2000 heeft een Buckler-imago'. Er was en is dus nog veel werk aan de winkel.

De werkconferentie was bedoeld voor alle betrokkenen bij Natura 2000: medewerkers van bevoegde gezagen (waaronder een aantal DLG'ers), adviesbureaus, maatschappelijke organisaties en natuurorganisaties. Interessant was het onderdeel 'Arendsblik op Natura 2000' waarbij aan de hand van prenten met vooroordelen werd gefilosofeerd over waarom het loopt zoals het loopt. Thema's waren de steun voor natuurbeleid, procesarchitectuur, juridisering van het natuurbeleid, politiek/maatschappelijke inbedding én het imago van Natura 2000.

Integrale aanpak van gebieden

Frans Evers, oud-directeur van Natuurmonumenten, gaf stof tot nadenken. Zijn stelling dat het Natura 2000-beleid slecht is voor de natuurbescherming' sloeg in als een bom. Wat wil hij dan wel? "Ik pleit voor een integrale aanpak van gebieden, niet slechts de focus op het sectorale thema natuur waarbij alles draait om ecologie." Hij vervolgt: "Niet de natuurgebieden zelf staan ter discussie, maar de economische en recreatieve gevolgen van het Natura 2000-beleid. Om consensus te bereiken is meer nodig dan mensen uit de streek te informeren; je moet samen met ze optrekken." Evers benadrukte dat de route naar het beheerplan belangrijker is dan het plan zelf.

Doorbreken van negatieve tendens

Na een korte bezinning, deponeerden diverse gezaghebbende sprekers ieder een stelling of thema en nodigen de aanwezigen uit om daarover met hen in gesprek te gaan. In de sessie met Henri Kool werd ingegaan op het matige imago dat Natura 2000 heeft. Er werd vooral vooruit gekeken: hoe kunnen we de negatieve tendens doorbreken? Hieruit kwamen veel goede tips, variërend van het inzetten van streekbewoners als Natura 2000-ambassadeur tot een landelijke publiciteitscampagne.

Verdieping tijdens de middag

Het middagdeel was bestemd voor verdieping, vooral rond de Crisis- en Herstelwet tegen de achtergrond van andere ontwikkelingen rond de natuurwetgeving. Ook de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en herstelstrategieën van Natura 2000-doelen in relatie tot stikstof kwamen uitgebreid aan bod.

Het eindresultaat was de Verklaring van Driebergen waarin alle facetten van de dag een plek kregen.

Evert-Jan van Veen

Communicatieadviseur Dienst Landelijk Gebied

Verklaring van Driebergen

Er gaat al veel goed maar een aantal zaken kunnen we nog beter oppakken

- 1 We gaan samen werken aan het verbeteren van het imago van Natura 2000.
- 2 We gaan het beheerplanproces verbeteren.
- 3 We vinden dat ecologische doelen en het ecologisch denken weliswaar centraal staan in Natura 2000 maar dat zij niet los van de maatschappelijke realiteit staan.
We brengen ze bij voorkeur in een integrale afweging over gebiedskwaliteit in: bij gebiedsontwikkeling of andere bestaande processen (Kavelruil, Realisatie EHS, etc.).
Bouwen met natuur, bouwen aan natuur, bouwen voor natuur. Offensieve benadering.
- 4 De deelnemende partijen zien voor zichzelf in het komend jaar de volgende rollen en accenten:

Rijk

- Pak het stikstofvraagstuk aan met de Programmatische Aanpak Stikstof

Provincies

- Stel projectleiders aan met inhoudelijke- en procescompetenties

Regiebureau

- Duidelijk maken waar, welke informatie te halen is en help deze te ontsluiten
- Organiseer een publiciteitscampagne namens bevoegde gezagsdragers

Gemeenten

- Volwaardige plek in beheerplanproces
- Verbindt Natura 2000 aan andere ruimtelijke processen

Waterschappen en waterbeheerders

- Betrek deze als volwaardige terreinbeheerder
- Leg verband met Kader Richtlijn Water (KRW)

TBO's (terreinbeherende organisaties)

- Zijn niet de enige probleemhouder
- Durf te staan voor je belang
- Wees ambassadeur

Maatschappelijke groeperingen/bedrijfsleven

- Breng je belang in en werk mee aan een volwaardige - zo snel als mogelijke - afweging
- Draag successen naar je achterban en naar buiten uit

Samenwerken

DLG – Programmadirectie Natura 2000

Gezien de complexiteit van het Natura 2000-proces is er een speciale directie ingesteld; de Programmadirectie Natura 2000. Deze directie bestaat uit circa veertig personen en is speciaal in het leven geroepen voor het project. Het opstellen van aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden én het faciliteren van het opstellen van de beheerplannen, vormen de belangrijkste taken van deze Programmadirectie. Om meer zicht te krijgen op het complexe proces rondom deze aanwijzingsbesluiten gaan we in gesprek met Eduard Osieck, senior beleidsmedewerker bij de Programmadirectie Natura 2000.

Kan je iets meer vertellen over de procedure rondom de aanwijzingsbesluiten?

“Allereerst worden alle Natura 2000-gebieden in ‘ontwerp’ aangewezen. Vervolgens ligt dit voorstel zes weken ter inzage, gedurende deze periode kan een ieder een zienswijze indienen. In het definitieve aanwijzingsbesluit is invulling gegeven aan deze zienswijzen. Sommige zienswijzen zijn terug te vinden in het definitieve aanwijzingsbesluit, denk hierbij aan grenswijzigingen of de toevoeging van een habitatype. Zienswijzen die niet worden meegenomen, zijn met toelichting terug te vinden in de bijlage van het definitieve besluit. Elke verandering van doelen of begrenzing moet ecologisch worden onderbouwd. Het definitieve aanwijzingsbesluit dient daarna vastgesteld te worden door de minister van LNV, waarna er weer een termijn van zes weken ingaat om beroep in te dienen. De Raad van State doet tenslotte uitspraak over de ingediende beroepschriften. De mogelijkheid kan zich voordoen dat het definitieve aanwijzingsbesluit alsnog aangepast wordt als een beroep gegrond wordt verklaard. Vervolgens dient maximaal drie jaar na vaststelling van het definitieve aanwijzingsbesluit, het beheerplan definitief te worden vastgesteld, en daarna te worden ingevoerd.”

In regio Zuid verwachten wij aankomende april 7 definitieve aanwijzingsbesluiten. Hoe staat het daarmee?

“Toevallig is deze week op verzoek van de Tweede Kamer door de minister besloten dat er voor de zomer geen definitieve aanwijzingsbesluiten vastgesteld worden. Eerst moet er een antwoord komen op het ammoniakdossier. Per kwetsbare vegetatie wordt uitgerekend in welk tempo de depositie moet verminderen. In de praktijk betekent dit dat pas na de zomer nieuwe definitieve aanwijzingen kunnen worden vastgesteld. Tijdens de zomerperiode, en dus voor vele vakantieperiode, worden geen definitieve besluiten ter inzage gelegd.”

Hoe wordt de volgorde van definitieve aanwijzing bepaald?

“De 162 gebieden zijn voor de aanwijzingsprocedure in groepen verdeeld. Allereerst is de Voordelta definitief aangewezen, dit vanwege de aanleg van de tweede Maasvlakte. Vervolgens waren de Waddengebieden en de hoogveengebieden aan de beurt. Daarna is gestart met de rijksgebieden. De gedachte was dat deze snel afgehandeld konden worden aangezien de minister hiervoor aan de lat staat. In de praktijk bleek dit niet het geval, gezien de discussies in de Kamer waar de minister mee te maken heeft gehad, en nog steeds mee te maken heeft.

Na aanwijzing van alle rijksgebieden, zijn de gebieden aan de beurt waar de provincies voortouwnemer zijn bij het opstellen van de beheerplannen. Uiteindelijk beslist onze minister over de definitieve faseringenlijst met planning van de nog in procedure te brengen aanwijzingsbesluiten. Dit doet ze, nadat ze de overige bevoegde gezagen heeft gehoord en een weging heeft gemaakt in hun opmerkingen. Het regiebureau en de Regiegroep hebben hierin een belangrijke rol”.

Hoe ver zijn we met de aanwijzingen? Hoeveel gebieden zijn er momenteel definitief aangewezen?

“Begin 2008 zijn we begonnen met de definitieve aanwijzingen. Momenteel is een vijfde van de gebieden definitief aangewezen. Daarbij moet overigens bedacht worden dat de meeste Vogelrichtlijngebieden al zijn aangewezen (1986-2005), alleen moeten de doelen nog worden vastgesteld. Tot eind 2010 hebben we de tijd om de andere gebieden aan te wijzen. Dat lijkt een relatief korte tijd, maar realiseer je ook dat er veel dezelfde soorten zienswijzen worden ingediend. En ook dat de meeste habitattypen en habitatsoorten al voorbij zijn gekomen. Een antwoord ligt daarvoor klaar en hoeft niet opnieuw te worden uitgezocht.”

Wat staat in dit geval team Zuid te wachten na deze definitieve aanwijzing? Wat is de vervolgstap in het Natura 2000-proces?

“Anticiperen! Het beheerplan wat er ligt zal aangepast moeten worden op het definitieve aanwijzingsbesluit. Vervolgens zal het beheerplan hetzelfde inspraakproces als de aanwijzingen doorlopen. Het door DLG opgestelde plan zal eerst als ontwerp beheerplan en vervolgens als definitief beheerplan worden vastgesteld. Met hierbij dezelfde procedure van zienswijzen en bezwaren.”

Wat zijn je verwachtingen ten opzichte van Natura 2000?

“Ik verwacht dat we in de toekomst kunnen genieten van een mooie serie natuurgebieden. Een omgeving waarbij de mens leert om in harmonie te leven met zijn omgeving. Vóór Natura 2000 kon er van alles in de natuur, met de komst van Natura 2000 moet er beter rekening worden gehouden met natuurwaarden. Maar dat is ook goed om uiteindelijk de kwaliteit van deze mooie gebieden te bewaren.”

In the picture...RAVON

De Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) zet zich in voor de bescherming van reptielen, amfibieën en vissen in Nederland. RAVON coördineert daartoe inventarisatie- en monitoringswerk van honderden vrijwilligers. De gegevens worden beheerd in een landelijke databank en zijn te raadplegen door overheden, terreinbeherende instanties en adviesbureaus. Naast de werkzaamheden die zijn gericht op de ondersteuning van vrijwilligers, voert RAVON ook zelf professionele inventarisatie-, monitorings- en adviseringswerkzaamheden uit. Dit kunnen eigen onderzoeksprojecten zijn, maar ook projecten in opdracht van derden zoals water- en natuurbeheerders.

RAVON & Natura 2000

Kennis van de actuele verspreiding van beschermde soorten en kennis over de ecologische randvoorwaarden die soorten stellen aan hun leefgebied, vormen de belangrijkste bijdrage van RAVON aan de invulling van Natura 2000. Advisering hierover vindt plaats naar het ministerie van LNV en naar provinciale overheden.

RAVON is betrokken bij de aanwijzing en begrenzing van Natura 2000-gebieden voor de kamsalamander, geelbuikvuurpad, beekprik, rivierprik, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. Actuele verspreidingsgegevens vervullen daarbij een belangrijke rol. Op landelijk niveau bepaalt RAVON waar de kerngebieden van beschermde soorten liggen. Gedetailleerde gegevens worden vervolgens gebruikt om te adviseren over de begrenzing van aangewezen Natura 2000-gebieden.

Meer dan alleen bestaande natuurgebieden

Omdat de belangrijke leefgebieden van enkele beschermde soorten zoals de kamsalamander en grote modderkruiper in cultuurlandschap liggen, heeft RAVON zich hard gemaakt voor de aanwijzing van meer dan alleen bestaande natuurgebieden als Natura 2000-gebied. Zo is geadviseerd om ook de landgoederen rond Oldenzaal voor de kamsalamander en de Zouweboezem en de Kornsche Boezem voor de grote modderkruiper aan te wijzen.

Gewenst beheer en inrichting

RAVON geeft adviezen over het gewenste beheer en inrichting. De onderlinge verbinding van heideterreinen op de Veluwe is daarvan een voorbeeld. Dit heeft als doel om barrières (dichte bossen) tussen geïsoleerd geraakte populaties van ondermeer de adder op te heffen.

Niet alle adviezen van RAVON worden geïmplementeerd. Indien nodig neemt RAVON deel aan inspraakrondes, om de bescherming van soorten te waarborgen. RAVON stelt zich onafhankelijk op, maar zit het liefst als gesprekspartner aan tafel om haar ideeën vroeg in de besluitvorming in te brengen.

Wilt u meer informatie over RAVON?

Neem dan contact op via e-mailadres: kantoor@ravon.nl of via telefoonnummer 024-7410600. Kijk ook eens op de website www.ravon.nl

Grote Modderkruiper

Copyright: Jelger Helder

In gesprek met...

Meine Bruinsma, directeur Regiebureau Natura 2000

De ministeries (LNV, V&W en Defensie) en de provincies hebben in april 2008 het Interbestuurlijke Regiebureau Natura 2000 opgericht. Dit Regiebureau is opgericht om het complexe beheerplanproces met zijn veelheid aan belangen te regisseren, te coördineren en te stimuleren. Deze zelfstandige, onafhankelijke organisatie zorgt ervoor dat de totstandkoming van de 162 beheerplannen gestroomlijnd verloopt binnen de gestelde termijn.

Natura 2000 is een proces waar vele bevoegde gezagen bij betrokken zijn. Het Regiebureau probeert de beschikbare kennis en ervaring samen te brengen. Een van de taken van het Regiebureau is het aansturen van het Steunpunt Natura 2000. Het Steunpunt ondersteunt de totstandkoming van de beheerplannen. “Via het virtuele kantoor van het Steunpunt kunnen betrokken organisaties van elkaars informatie profiteren, knelpunten met elkaar delen en van elkaars ervaringen leren. Verder is het van belang dat we het wiel niet 162 keer uitvinden en ook de afstemming met andere beleidsdossiers goed voor ogen houden, bijvoorbeeld bij de Kader Richtlijn Water”.

Collectieve problemen

Het Regiebureau is druk met de zogenoemde ‘collectieve problemen’: knelpunten die in verschillende Natura 2000-gebieden spelen. De stikstofproblematiek, waterparagraaf, maar ook het ganzenprobleem zijn hier voorbeelden van. Al werkende probeert het Regiebureau, samen met de bevoegde gezagen, zaken te realiseren en problemen op te lossen. Transparantie en betrokkenheid zijn hierbij de sleutelwoorden tot succes. Om de drie maanden verschijnt er vanuit het Regiebureau een voortgangsrapportage. Hierin staat vermeld hoe ver Nederland is met de beheerplannen, waar de knelpunten zitten en hoe daarop wordt ingespeeld.

“De personele wisselingen die voortdurend plaatsvinden binnen de Natura 2000-processen zijn een knelpunt voor het proces. Nieuwe medewerkers weten vaak niet dat er al zoveel informatie voorhanden is, veel meer dan men beseft. Basisstukken worden soms opnieuw opgesteld met als resultaat dat er weer verschillen ontstaan in de organisatie van de processen. Het is ook zonde van de tijd, sowieso is tijdsdruk al een last op de schouders van beheerplan medewerkers en de vele betrokkenen.”

Imago

Een ander punt waar het Regiebureau erg druk mee is, is het imago rondom Natura 2000. “Negatieve berichtgeving in de media zien we steeds vaker. Dit is vaak niet terecht. We willen daar dan ook actiever op gaan reageren en de bron opzoeken. Het is natuurlijk de kunst om hierbij op de juiste zaken te focussen. Jaren geleden is Natura 2000 al door de media, maar ook op bestuurlijk niveau, neergezet als natuurproject. Mensen hebben hier - en niet geheel onterecht - een beeldvorming bij van natuur= afblijven. Natura 2000 is vaak gebaseerd op ecologische onderbouwing. Later is de berichtgeving gelukkig meer verschoven naar het denken in belangen, maar dat is laat, te laat, op gang gekomen. Als Regiebureau willen we nog sterker op de communicatie inzetten en zo komen tot een realistische beeldvorming over het waarom van Natura 2000. Daarnaast willen we laten zien dat het heel vaak mogelijk is te komen tot win-win situaties. Nu zie je vaak dat incidenten als generiek probleem opgepakt worden. Daar moeten we vanaf”.

Einde van het Regiebureau

De laatste definitieve aanwijzingen voor Natura 2000-gebieden volgen in december 2010, daarna is er nog drie jaar de vaststelling van de laatste beheerplannen. Toch zal het Regiebureau niet tot die tijd blijven bestaan, sterker nog ze zijn het laatste jaar ingegaan... “Het Regiebureau werkt coördinerend, stimulerend, regisserend m.b.t. de beheerplanprocessen. Met de aanwijzingsbesluiten bemoeien we ons niet inhoudelijk, alleen qua planning. Natuurlijk wordt er nu al nagedacht over de manier hoe we kennis, overlegsituaties etc. het beste kunnen borgen, ook na 2010. Daarbij stellen we ons natuurlijk de vraag: ‘Wat gaat er mis als het Regiebureau stopt en wat voor voorzieningen moeten er dan getroffen worden?’ Daar zullen wij uiteraard voorstellen voor doen.

Natura 2000 in 2050 volgens Dick Bal

Dick Bal is bioloog bij het ministerie van LNV. Hij werkt hier alweer zo'n negentien jaar. Na zijn afstuderen als Wagenings ecoloog kwam hij in Den Haag te werken. In het begin beperkte hij zich vooral tot natuurontwikkeling. Al snel is dat verbreed naar alle aspecten van het (inter)nationale natuurbeleid, zoals EHS, soortenbeleid, milieuaspecten, natuurbeheer en effectgerichte maatregelen. Dick heeft zich altijd ingespannen om een brug te slaan tussen beleid, praktijk en wetenschap. Bij zowel wetenschappers als collega's staat hij dan ook bekend als een beleidsambtenaar met veel ecologische kennis.

De hoogste tijd om Dick een wat vragen voor te leggen rondom Natura 2000, en dan vooral zijn visie hierop in toekomst...

Kun je iets meer vertellen over je huidige functie?

“Momenteel werk ik als senior beleidsmedewerker bij het team Kennis & Systeem van de Programmadirectie Natura 2000. Ik probeer vooral de samenhang van beleid en uitvoering van Natura 2000 te bewaken en te bevorderen. Daarbij help ik veel mensen binnen en buiten LNV met kennis en praktische suggesties.”

Op welke wijze ben je precies betrokken bij het project Natura 2000?

“Allereerst heb ik meegewerkt aan het opzetten van het ‘doelenbouwwerk’: bedenken van de systematiek en meeschrijven aan het Doelendocument - onder leiding van Marion Pelk. Vervolgens schreef ik mee aan de gebiedendocumenten, mede op basis van de consultaties die we toentertijd bij Directie Kennis organiseerden. Inmiddels ben ik steeds meer betrokken geraakt bij de juridische kant van Natura 2000: ik breng bij juristen vooral de ecologische kennis en de ‘systeem-aspecten’ in, zodat we elkaars taal steeds beter gaan begrijpen en constructieve oplossingen kunnen bedenken. Ook ben ik erg druk met het stikstofdossier.”

Hoe kijk je aan tegen het project Natura 2000?

“Natura 2000 is inderdaad een project - in die zin dat dit jaar de aanwijzingsbesluiten klaar moeten zijn en binnen drie jaar ook de beheerplannen. Tegelijk is het een investering voor de verre toekomst. Dat vraagt om een visie voor de lange termijn. Ik merk dat de (politieke) druk in de loop van de jaren steeds groter is geworden om oplossingen te bedenken die op de korte termijn werken, maar die voor de langere termijn funest kunnen zijn. Ik heb zelf altijd de neiging gehad om - binnen de kaders van wat politiek noodzakelijk is - te zoeken naar oplossingen die een tijdje mee kunnen. Daarbij vind ik het een groot goed dat Natura 2000 een democratische legitimatie heeft. Die zit wat mij betreft vooral in de besluitvorming op Europees niveau en de langdurige en zorgvuldige uitwerking van de richtlijnen op nationaal niveau. Momenteel zitten we echter in een fase waarin het democratische proces soms dreigt te ontaarden in het ontregelen van de uitvoering - en daar is niemand mee gebaat. Gelukkig laat minister Verburg zich niet gemakkelijk van de wijs brengen en probeert ze in te spelen op constructieve voorstellen vanuit de praktijk.”

Wat bereiken we op korte termijn met Natura 2000?

“In ieder geval veel aandacht voor de beroerde toestand waarin veel van onze natuurgebieden verkeren en het gevoel van urgentie om daar wat aan te doen. Ik ben geen zwartkijker, maar we moeten er geen geheim van maken dat onze ‘Rode Lijsten’ in het algemeen eerder langer dan korter worden. Gelukkig wordt er in ons land relatief erg veel kennis vergaard om écht wat aan die problemen te doen. En door verbeterd beheer, effectgerichte en brongerichte maatregelen is het tij al aan het keren. Maar voorlopig zijn de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen alleen nog maar papier. Het wordt hoog tijd dat we ervoor zorgen dat het in de gebieden zelf substantieel beter gaat. Ik hoop dat we de schermutselingen rond de afspraken over noodzakelijke maatregelen snel kunnen beëindigen en de handen uit de mouwen gaan steken. Zowel binnen de gebieden als daarbuiten. En dan zullen we ongetwijfeld voor allerlei aangename en onaangename verrassingen komen te staan. We blijven elkaar nodig hebben - juist ook ná de fase van het ‘papier’.”

Hoe zie je Natura 2000 in de toekomst? (2050)

“Het ziet er niet naar uit dat de bevolkingsgroei snel zal omslaan in krimp. De druk op de ruimte zal dus nog lang blijven bestaan, vooral in en rond de Randstad. Dat zal ongetwijfeld tot een voortdurende spanning leiden. Wat dat betreft kunnen we ook in 2050 niet achterover gaan leunen. Anderzijds heb ik wel hoop op schonere technologieën en slimmer watergebruik waardoor we milieu en water waarschijnlijk beter op orde hebben. Natuurlijk denkt ook iedereen aan de klimaatverandering. Dat zal ongetwijfeld gevolgen hebben voor de soortensamenstelling van onze natuurgebieden. Maar vooralsnog zie ik in Nederland vooral soorten uit warmere streken erbij komen, terwijl negatieve gevolgen nog meevallen. Hoe groot het aanpassingsvermogen van onze inheemse soorten is, zal de tijd leren. Ik ben daar op zich niet pessimistisch over. In ieder geval hoop ik dat ook de mensen die in 2050 in Nederland wonen, in hun eigen omgeving van de schepping kunnen genieten en trots zullen zijn op Natura 2000 als een stuk (inter)nationaal erfgoed.”

Colofon

Veel natuurgebieden in Europa hebben een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze en andere Europese natuur te behouden, heeft de Europese Unie het besluit genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden, voor Nederland alleen al 162 in totaal.

Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer gaan in opdracht van LNV voor een groot aantal Natura 2000-gebieden het beheerplan opstellen in de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Voor een aantal van de Natura 2000-gebieden in Limburg heeft de provincie Limburg het initiatief genomen om het project Natura 2000 in Limburg verder uit te werken. Dienst Landelijk Gebied zal hiervoor het proces rondom deze beheerplannen organiseren én bovendien zelf een deel van de beheerplannen schrijven. Dat gebeurt in overleg met eigenaren, ondernemers, omwonenden, diverse overheden en andere belanghebbenden.

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

Wilt u meer weten over Natura 2000 en haar gebieden?

Neem dan eens een kijkje op de website www.natura2000beheerplannen.nl

Naast een omschrijving van de gebieden, vindt u hier ook de contactpersonen per gebied.

Redactie:

Heeft u nieuws voor volgende Natura Nieuwsbrief regio Zuid of heeft u vragen, neem dan contact op met de redactie: 013-5950582

of e-mail: a.van.esch@minlnv.nl / j.jonkers@minlnv.nl

Vormgeving:

Dienst Landelijk Gebied, Tilburg